

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ ВПП-у «Единэ Россием» ия XII-рэ зэфэс хэлэжъагъ

ВПП-у «Единэ Россием» ия XII-рэ зэфэс къалэу Москва СК-у «Лужники», шэклогъум и 27-м щыкӀагъ, делегат ыкӀи хъаӀкӀэ мин 11 ащ хэлэжъагъ. Зэфэсым иунашъокӀэ Урысые Федерацием и Президент І-натӀкӀэ Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу Владимир Путиным икандидатурэ къагъэлъэгъуагъ.

сые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевым зэрэхигъэунэфыкӀыгъэмкӀэ, тыгъэгъазэм и 4-м парламент хэдзынхуэ щыӀэштхэм «Единэ Россием» зашъыдырагъаштӀкӀэ, ПрезидентынымкӀэ кандидатэу парти-

ем къыгъэлъэгъуагъэми амакъэ фатыгъэу плыгъэмэ хъушт. Зэфэсыр зызэфашыжъ нэуж Дмитрий Медведевымрэ Владимир Путинымрэ партией «Единэ Россием» хэдзынхэмкӀэ ирегион спискэхэм

ялӀыкӀохэм аӀукӀагъэх.

Адыгеим и Лышъхъэу Тхьа-кӀушынэ Аслъан журналистхэм адыриӀэгъэ зэдэгущыӀэгъум партией изэфэс шаштэгъэ унашъохэм мэхъанэшхо зэрӀэр щыхигъэунэфыкӀыгъ.

— Владимир Путиным икандидатурэ тэ дедгъэштагъ. Урысыем и Президент І-натӀэ Іутызэ Адыгэ Республикэми, Урысыеми тапӀкӀэ хэхъоныгъэ ашӀыным ар зэрэфэлэжъэщтым сицхыгъэ тель, — ыӀагъ республикэм и Лышъхъэ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Шъугу къэтэгъэкӀыжы: мы ильэсым ионыгъо мазэ Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевым ащ фэдэ предложение къахилъхъэгъагъ ыкӀи зигугъу къэтшыгъэ партией хэтхэм ащ къыдырагъэштэгъагъ.

Цыхъэ къызэрэфашыгъэмкӀэ зэфэсым хэлэжъэхэрэм

Владимир Путиным зерафэрээр ыкӀи Урысыем и Президентэу зыхадзыкӀэ хэгъэгум хэхъоныгъэ егъэшӀыгъэным кӀуачӀэу иӀэр зӀкӀэ зэррихыӀӀэщтыр ариӀагъ.

Зэфэсым партией ипрограммэ ипроект шаштагъ, а проектым икыхыгъэ нӀбгырэ миллион 1,5-м ехъу хэлэжъагъ. Уры-

АДЫГЕИР ХЭДЗЫНХЭМ АФЭХЪАЗЫР

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ и депутатхэм яхэдзынхэр тыгъэгъазэм и 4-м зэхашъштх. Ащ ипӀэгъокӀэу УФ-м хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие и Тхьаматэу Владимир Чуровыр тыгъуасэ Мыекъуапэ щыӀагъ ыкӀи Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие итхьаматэу Хъут Юрэ ІофшӀэгъу зӀуӀкӀэгъу дыриӀагъ.

Мы тхьаумафэм кӀошт хэдзынхэм республикэр зерафэхъазырым, хэдзакӀохэм яголосхэр автоматикэ шӀыкӀэм тетэу къэзыгъыгъэштхэ комплексхэр зерагъэфедэштхэ шӀыкӀэм, нэмыкӀ Іофыгъохэм ахэр атегушыӀагъэх, анахъэу анаӀэ зыгырагъэтын фӀе лъэныкъохэр къагъэнафӀагъэх.

Нэужым В.Чуровыр тикъэлэ шъхьаӀэ дэт хэдзыпӀэ участкэу N 127-м екӀолӀагъ, ащ иІофшӀэн зэрэзехишӀэрэм зыщигъэгъозагъ ыкӀи ыльэгъугъэм осэшӀу фишыгъ. Сид фӀдэрэ лъэныкъокӀи республикэр хэдзынхэм зерафэхъазырыр, хуькьоныгъэ инхэр зэрэщымыӀэхэр ащ зэфэхьысыжъэу къышӀыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм ищытхуэцӀэхэр афэгъэшъошӀэгъэнхэм ехыӀагъ

Научнэ ІофшӀэным гъэхъагъэхэр зэрэщишӀыгъэхэм фӀшӀ щытхуэцӀэу «Адыгэ Республикэм науӀкэмкӀэ изаслуженнэ ІофшӀӀэху» зыфиӀорэр ЕмтӀыль Разыет Хъаджыбирам ыпхъум — тарихъ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатым, доцентым, къэралыгъо учреждениеу «Гуманитар ушӀэтынхэм апыль Адыгэ республикэ институтэу Т.М. КӀэрацэм ыцӀӀкӀэ щытым» иведущэ научнэ ІофшӀӀэ фӀгъэшъошӀэгъэнэу.

Культурэм ыльэныкъокӀэ гъэхъагъэхэр зериӀэхэм фӀшӀ щытхуэцӀэу «Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ изаслуженнэ ІофшӀӀ» зыфиӀорэр

Москвина Ольгэ Игорь ыпхъум — кӀэлэцӀыкӀухэм гъэсэныгъэ тедзэ зыгъэгъотырэ муниципальнэ учреждениеу «ИскусствэхэмкӀэ кӀэлэцӀыкӀу еджапӀэу N 1-м» икӀэлэегъаджэ фӀгъэшъошӀэгъэнэу.

ЖурналистикэмкӀэ гъэхъагъэхэр зерашӀыгъэхэм ыкӀи ильэсыбэ хуьгъэу Іоф зерашӀӀэрэм афӀшӀ щытхуэцӀэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» зыфиӀорэр афэгъэшъошӀэгъэнэу:

ЗекӀогъу Мурат Мухьдин ыкъом — Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу иведущэ консультант,

Тэу Замирэ ДзӀиц ыпхъум — федеральнэ къэралыгъо унитарнэ предприятией «Урысые къэралыгъо телерадиокомпанием» икъутамэу къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфиӀорэм тематикэ къэтынхэмкӀэ икъулыкъу ипашӀэ.

Туризмэм изегъэушӀомбгъункӀэ гъэхъагъэхэр зериӀэхэм фӀшӀ щытхуэцӀэу «Адыгэ Республикэм туризмэмкӀэ изаслуженнэ ІофшӀӀ» зыфиӀорэр

КӀыкӀ Ерстэм Махьмудэ ыкъом — акционер обществэ зэфӀшыгъэу «Интурист-Адыгея» зыфиӀорэм игенеральнэ директор фӀгъэшъошӀэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКӀУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2011-рэ ильэс N 139

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Электроэнергиеу агъэфедэрэр кызыралытэрэ Iэмэ-псымэхэр щымылэхэ зыхьукIэ, коммунальнэ фэло-фашIэхэм япхыгъэу электроэнергиеу агъэфедэн альэкIыштымкIэ шапхъэу щыIэхэм зэхьокIыныгъэ афэшIыгъэным ехьылIагъ

Законодательствэм диштэу гъэпсыгъэным фэшI Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешIы:**

1. Электроэнергиеу агъэфедэрэр кызыралытэрэ Iэмэ-псымэхэр щымылэхэ зыхьукIэ, коммунальнэ фэло-фашIэхэм япхыгъэу электроэнергиеу агъэфедэн альэкIыштымкIэ шапхъэхэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рз илъэсым Iоныгъом и 14-м ышIыгъэ унашъоу N 171-р зытетэу «Электроэнергиеу агъэфедэрэр кызыралытэрэ Iэмэ-псымэхэр щымылэхэ зыхьукIэ, коммунальнэ фэло-фашIэхэм япхыгъэу электроэнергиеу агъэфедэн альэкIыштымкIэ шапхъэу щыIэхэм яхьылIагъ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 9) зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэнэу, мыщ фэдэ абзацым кIуачIэ имылэжъэу лъытэгъэнэу:

«фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячIыпIэхэу зэдагъэ-федэхэрэр ыкIи а унэхэм яшагухэр зэрагъэнэ-фыхэрэм, зэдагъэфедэрэ телеантеннэхэм, машом зыктымаштэнымкIэ автоматикэм ыкIи Iугъор изыщырэ системэхэм электроэнергиеу апэлухьан фаемкIэ шапхъэр — зы нэбгырэм телытагъэу мазэм кыкIоцI кВт-сыхь. 7.».

2. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкIэ и ГъэlorышIапIэ мы унашъом игъэфедэн кызылхэзыфырэ къэбархэр ригъэгъусэнхэу.

3. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр зыгъэцакIэу Алексей ПЕТРУСЕНКО

къ. Мыекъуапэ, шэклогум и 24-рз, 2011-рз илъэс N 243

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Законом игъэцэкIэнкIэ, цIыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъафитыныгъэхэмрэ мыукогъэнхэмкIэ еIолэнчъэу ипшъэрылхэр зэригъэцакIэхэрэм, Iофэу зыфэгъэзагъэмкIэ гъэхъэгъэ инхэр зэришIыхэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Корнишева Людмила Станислав ыпхъум**, суд приставхэм я Мыекъопэ къэлэ отдел ипашэ игуадзэ — суд приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэlorышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм исуд пристав шъхьалэ игуадзэ.

Илъэсыбэ хъугъэу густыныгъэ фыриIэу гъэсэныгъэм ылъэныкъокIэ Iоф зэришIэрэм, кыткIэхъухъэхэрэм яегъэдженрэ япIунрэкIэ, кIэлэцIыкIухэм ятворческэ амалхэм зягъэушъомбгъугъэнымкIэ гъэхъагъэу иIэхэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Индрыс Светланэ Юрэ ыпхъум**, Кошхъэблэ районымкIэ къуаджэу Блащэпсынэ дэт МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 5-р» зыфилорэм ублэпIэ классхэмкIэ икIэлэегъаджэ.

ХЭДЗЫНХЭМ зэрафэхъазырхэм тегушчыIагъэх

Политическэ партиехэм яреспубликэ отделениехэмрэ АР-м хэгъэу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэрэ ялыкIохэм гъэзетэу «Аргументы и факты» зычIэт унэм джырэблагъэ зэлукIэгъу шырылагъ. Пшъэ-рылх шъхьалэу щытыгъэр хэдзынхэр щынэгъончъэу рекIокIыныхэмкIэ хэгъэу кIоцI IофхэмкIэ къулыкъухэм ухъа-зырыныгъэу алэкIэлтыр гъэнэ-фэгъэныр ары.

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ и депутатхэм яхэдзынхэу къэблагъэхэрэм афэгъэхьыгъэу къэгущыIагъ

АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие итхъаматэ игуадзэу Фанюс Казыхановыр.

Нэужым хэдзынхэр щынэгъончъэу ыкIи хэуконыгъэ хэмытэу зэхашэнхэмкIэ правэ-ухъумэкIо къулыкъухэм зэрахъэрэ Iофтхъабзэхэм хэгъэу кIоцI IофхэмкIэ министрэм игуадзэу Геннадий Березиным ягугъу кышIыгъ. Ащ зэрэхигъэунэфыкыгъэмкIэ, полицием икъулыкъушIэ мини 2-м ехъурэмэ общественнэ рэхъатныгъэр къаухъумэшт. Щыфым гъучIым хэшIыкыгъэ пкъыгъо хэлмэ зыгъэунэфырэ детекторхэр мы илъэсым апэрэу агъэфедэштх. Джащ фэдэу макъэхэр зыщатыштхэ мафэм хэдзынхэ чIыпIэхэм автотранспортыр благъэу рагъэкIолэ-штэп. Ащ фэдэ еклIоIаIэхэр кыхахынхэр кызылхэIыгъэр партиехэм ялыкIохэм зэхашыкIынэу Геннадий Березиныр къялгъэу.

А зэпстэури цIыфхэм ящынэгъончъагъэ ыкIи шъафитэу амакъэ зыфаем фатыным фэlorышIэх.

IШЪЫНЭ Сусан.

ПшъэдэкIыжъыр агъэлъэшыгъ

Алиментхэр игъом зымытыхэрэм япчъагъэ мы аужырэ илъэсхэм хэпшыкIэу зэрахъуагъэр нафэ. Сабыим кытефэрэ ахъщэр ны-тыхэм (анахъэу хъулыфыгъэхэм) къалахыным пае правэухъумэкIо органхэм судым зыфагъазэу е ежъ зэшъхъэгъусэхэр ащ езерэтыжъхэу бэрэ кыхэкIы. Ау ащ унэшъо гъэнэфагъэ ышIыгъэми, ар зыгъэцакIэрэр мэкIэ дэд. Мы лъэныкъомкIэ суд приставхэм зэшIахырэр макIэп нахъ мышIэми, Iофхэм язытет джыри уигъэрээнэу щытэп. Чыфэ зытелхэр Урысые Федерацием икIынхэ фитхэп, ау ащ хэта кыгъэуцурэр? Нахъыбэрэм IофшIэлэпIэ чIыпIэхэр ямыIэхэу, лэ-жъапкIэ къалэкIэмыхъэу ало. Бай дэдэхэу зисабыи зымылгыжъхэрэри, алиментхэр зымытыхэрэри бэдэд. Ахэр судым кызырашIалэхэкIэ, къагъахъэу е илъэсым фэдэу къалэкIэхъагъэр мэкIэ дэдэу къагъэлъагъо. КIэкIэу къэпIон хъумэ, гъот макIэ зилэхэми, ахъщэшхо кызылэкIахъэхэрэми ясабыихэм алъэныкъокIэ пшъэдэкIыжъэу ахын фаер къагъурылорэп е кызыгурагъэлонэу фаехэп.

Зэрэ Урысые фэдэу Адыгэ Республикэми мы гумэкIыгъом идэгъэзыжъын мэхъанэшхо щыраты. Суд приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэlorышIапIэу АР-м щыIэм ипашэу, суд пристав шъхьалэу Дмитрий Ткаченкэм пчъагъэрэ кызырэхигъэщыгъэу, алиментхэр игъом зымытыхэрэм пшъэдэкIыжъэу ахыбэрэр нахъ гъэлъэшыгъэн фае. Мы аужырэ уахътэм а лъэныкъомкIэ къэралыгъом лъэбкъу гъэнэфагъэхэр ышIыгъэх. УФ-м изаконодательствэ кызырэдильтытэу, судым унашъоу ышIыгъэр зымыгъэцакIэхэрэм сыхъати 120-м кышъегъэжъагъэу 180-м нэсэу шIокI имылэу Iоф ашIэн, ащ фэдэ IофшIаIэр илъэсми нэсын ылъэкIышт. Мыхэм

анэмыкIэуи мэзищым шIомыкырэ хъапси атыралхъэ. Уго-ловнэ Iоф кыгъэлуахынымкIэ унашъо зышIырэр суд приставхэм якъулыкъу ары.

Алиментхэр зымытыхэрэм пшъэдэкIыжъэу арагъэхьэрэр зэрагъэлъэшыгъэм ишIуагъэ къэкIонэу суд приставхэм алытэ. Сабыим иыгъын пэ-Iухъан фэе ахъщэр игъом къэзымытIупшырэ ны-тыхэм къагурылон фаер зы — административнэ пшъэдэкIыжъым дакIоу ахэм уголовнэ Iофи къафызIуахын альэкIышт. Ащ Iофыр намыгъэсэу япшъэрылхэр агъэцэкIэнхэу, ячIыфэхэр апшыныжъынхэу суд приставхэм ахэм закыфагъазэ.

*ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.*

КЪЭБАРЫКIЭХЭР

Мэфэпчъ-энциклопедие къыдагъэкIыгъ

Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм игъэзетэу «Адыгэ псалъэм» иредактор шъхьалэу, республикэм и Адыгэ Хасэ итхъаматэу ХъашIуцIэ Мыхъамэтрэ Орыцэ Нуралыйрэ лъэпкъ мэфэпчъ къыдагъэкIыгъ. Ащ мэфэпчъ-энциклопедиекIэ еджагъэх. Мы IофшIэгъэшхом зымы щымыгъотышт къэбар гъэшIэгъонхэр зэфэшъхъафхэу итых. Ахэр зэхэзыгъэуцогъэ авторхэм ялэубытыпIагъэхэр хъарзынэшхэм къачIахыгъэх, тхакIохэм, сурэтышIхэм, общественнэ организациехэм къапкъырахыгъэх.

Мэфэпчъыр гъэшIэгъонэу ыкIи узIэпищэу щыт. Адыгэ лъэпкъым щызэлъашIэрэ цIыфхэм (IэкIыб хэгъэгухэм ащыпсэухэрэри кыхиубыгъэхэу) якъэбархэр, узылгъэгъозэрэ справкэхэр, хъугъэ-шIагъэхэм афэгъэхьыгъэ пчъагъэхэр ащ итых. Лъэпкъым кыхэкIыгъэ нэбгырэ 1400-мэ афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр мэфэпчъ-энциклопедием ибгъотэштх.

Ащ иугъоин илъэситфэ пылгыгъэх, джы ар итиражкIэ мини 3 хъоу къыдагъэкIыгъ. Зыщашэщтыр адыгэхэр зыщыпсэурэ Къэбэртэе-Бэлыкъар, Къэрэщэе-Щэрджэс, Адыгэ республикэхэр ары.

Апэ, 2007-рз илъэсым, кы-

дагъэкIыгъэгъэ мэфэпчъым фэдэ сэ сшъхъэкIэ сиI. IофшIапIэми щысэгъэфедэ, ишIуагъэ кысэкIы. Унагъо пэпчъ ащ фэдэ мэфэпчъ илъмэ, тилъэпкъы, тыбзи, тицIыф цIэрыIохэми афэгъэхьыгъэу къэбар гъэшIэгъоныбэ ащ кыдэпхын плъэкIышт. Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм къышIыдагъэкIыгъэ мэфэпчъым нахъыбэу къыдагъэхъагъэхэр ежъ яреспубликэ щыщ цIыфхэр ары, ау тиреспублики, КъЩР-м цыпсэурэ адыгэхэри ащыгъупшагъэхэп.

Зигугъу къэтшIырэ мэфэпчъыр джы ятIонэрэу, дэт къэбархэм ахъхъагъэу, кыдэкIыгъ, ащ тызригъэхъопсэгъэ

Iофыгъуи щыI: сыда Адыгэ Республикэми ащ фэдэ мэфэпчъ кызкIышIыдэтымыгъэкIырэр? Обществоннэ организациеу «Адыгэ Хасэми», ти-шIэныгъэлэжъхэми, АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитети яIо-фышIэхэм мы Iофыгъор къа-Iэтымэ, мэфэпчъым изэхэгъэуцонрэ икыдэгъэкIырэр имыльткукIи, иуахътэкIи, ышъхъэкIи IэпыIэгъу къафэхъунхэр цIыфхэм къахэкIыштх.

*ШЪАУКЪО
Аслъануащ.*

ПСЫКЪИУНЫР

Илээсэу тызыхэтым ижъоныгъоклэ мазэ и 23— 24-м оцхышхоу къещыгъэм ыпкъ къилэу псыхъохэу Къурджыпс, Лабэ, Шъхьагуашэ, Пшехэ, Фарзэ янэпкъхэм къадэкълыхи, Мыекъопэ, Шэуджэн, Коцхъэблэ ыкли Джэджэ районхэм япсэуплэхэм къаклэуагъэх. Псэумкли псэуплэ 33-рэ зэрэхуыцтыгъэр, унэхэр 2152-рэ. Ахэм ащыцэу 48-р зэхэуагъэ. Нахьыбэу псым зэрар къызфихыгъэхэр Джэджэ районмклэ станицэу Дондуковскэр, Шэуджэн районмклэ къуаджэхэу Къэбыхьаблэрэ Пщычэурэ. Нэужым къызэралытагъэмклэ, псыкъиугъэм сомэ миллион 750-м еху зэрар къыхьыгъ.

Псыр къызаклэом АР-м и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъанрэ Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ Джэджэ, Шэуджэн ыкли Коцхъэблэ районхэу зилофхэр нахь дэйхэр къаклухьагъэх, цыфэу гузэжбогъу чыплэ ифагъэхэм залуагъэклагъ, зэрарэу къафихыгъэр зэрагъэлъэгъугъ. Псыр куоу джыри унабэм аклэтыгъ, зэхигъэуагъэхэри къахэлыгъэх. Анахь шъхьалэу, узыгъэушлонэу мы Иофым хэлыгъэр цыф зэрэхэмыклодагъэр ары. АР-м и Лышхъэ ипсалгэ ар къыщыклэгъэтхыгъ. Джащ фэдэу комиссие зэхачэныш, зэрарэу псыкъиуным къыхьыгъэр зэрагъэунэфыштыр, бгъэцэклэжын умылэкълышт унэхэм ачылплэклэ клэу зэрафашыштыр, ахьщэ Иофылэгъуи зэраратыштыр зылуагъэхэм арилуагъ. Республикэм ипашэхэр Иофым ыгъэгумэкълыхэу къызэрэклэуагъэхэм, Иофылэгъуклэ къызэрэагъэгъэгъэхэрэм фэшл къызэрэфэрэзэхэр нахьыбэм къыралотыкыгъ, «тхьашгъуегъэпсэу» къаралуагъ. Шыпкъэ, ошлэ-дэмышлэу къэхьугъэ тхьамыклагъом ыгъэщтэгъэ цыфэу джыри псыр зиунэ итхэм, зицагу дэтхэм зыгу мышлоу, цыхьэ зымышыхэрэри къахэкълыштыгъэх.

Арэу шытми, пащэхэм алуагъэр агъэпцылжыгъэп, цыфэу гузэжбогъу чыплэ ифагъэхэр гум ранагъэхэп. Нэужым мыщ фэдэу зэп-тлоп Правительствэм ипашэ мы районхэм зэрачылагъэр, зэхэсыгъохэр зэрачызехицагъэхэр. Хэзыгъэ имылэу Иофхэм языхт ащ зыщигъэгъуазыштыгъ, амыгъэтэрэзырэм е зынэмысыхэрэм

Иэпылэгъунчъэу къагъэнагъэхэп

апае районхэм ыкли поселениехэм япашэхэм пхъашэу адэгущыштыгъ. Клоклэ псэоу шылар мы псэуплэхэм арагъэкълэгъагъ, къулыкъу пэпчъ шлок имылэу ипшъэрылхэр ыгъэцэклагъэх. Ащ ишыхьат цыф зэрэхэмыклодагъэр,

иапэрэ мафэхэм цыфхэм республикэ бюджетым къыхьыгъэ зэтыгъо ахьщэ Иофылэгъур аратыгъ. Псыр зицагу дэхьагъэхэм сомэ мини 10, зиунэ ихьагъэхэм мин 15-м анэсэу афатлупшыгъ. Зэклэмкли сомэ миллион 28-м еху унэгъо

афаубытыгъэ унэхэм арысхэу псэуплэ сертификатхэм яжагъэх.

Псэуплэхэм ямызакъоу, псыр губгъо лэжыгъэхэм къаклэоуагъ. Зэклэмкли гектар мини 2,2-м изэрар аригъэклыгъ. Техникэкли, чылапхьэкли, чы-

шъобж зыми зэрэхимыхыгъэр, щагубзыухэм е былымхэм уз къызэрэхэмыхьагъэр, еж цыфхэми зэпахырэ уз зэрэхамыхыгъэр. Мылькыу ашлоклодыгъэри маклэу плон плэкълыштэп, ар зэрарышху, ау мыхэр къыхэхьабыгъагъэмэ, нахь тхьамыклэгъожь хуыцтыгъэ.

Республикэм ипашэхэм къызэралогъагъэу, мэкъуогъу мазэм

2477-мэ (нэбгырэ 8450-рэ ащэпсэу) аратыгъ. Джащ фэдэу псыр къызыклэогъэ унагъохэм арыс сабийхэр лагерхэм, санаториэхэм агъэклуагъэх. Унэ зимылэу къэнагъэхэр гъэмэфэ уахьтэм палаткэхэм арагъэтхьысхьагъэх. Бжыхэр къэси, чылэ къызэхьум ахэм бэджэндэу унэхэр афаубытыгъэх. Шыпкъэ, мыщ къызэхьум Иофыр зэшлохыгъошлу хуыгъэп. Анахьэу станицэу Дондуковскэр ары Иофылэгъохэр къызыдэкълэгъэхэр. Унэ зимылэу къэнагъэхэм янахьыбэм япсэуплэжхэр къабгынэнхэу фэагъэхэп. Ащ пае Премьер-министрэм мы псэуплэм зэхэсыгъо шызехицэгъагъ. Цыфхэр Иофылэгъунчъэу къызэралытагъэхэр, псэуплэ сертификатхэр къэклофэхэ унэ уасэхэр Правительствэм зэрафитыштыгъэр агурагъэлоныш, палаткэхэм, къакъырхэм, гаражхэм къачлашынхэу, бэджэндэу унэхэр афаубытынхэу къафигъэпытэгъагъ. Нэужым ахэм ащыщ къакъыри, гаражи щыпсэужыгъэп, бэджэндэу

гъэшлэхэмкли аделэхэзэ елбэтэу ахэр иклэрыклэу апхьыжыгъэх, Россельхозбанкыри чыгулэжхэм Иофылэгъу къафэхьугъ. Ащ имызакъоу, дамбэу псым луыхыгъэхэр гъэпытэжыгъэнхэ фэагъэ. Федеральнэ ахьщэу ащ пае къатлупшыштым емыжэхэу кредит къэклуаплэхэр агъэфедэхи, чылэ кэмыхьуэ нэпкъыхэм ягъэпытэжын рагъэжыагъ.

Джа Иофшлэн псэумэ адаклоу псыкъиуным зэрарэу къыхьыгъэр комиссием етлупшыгъэу къылытагъ, пчъагъэхэр охьтабэ тырамыгъашлэу агъэнфагъэх. Мыщ дэжыым цыфхэм юридическэ Иофылэгъу зэрачылагъэри къыщынэфагъ, нотариальнэ конторэм илофышлэхэр мы Иофым къыхагъэлэжыагъэх. Амал псэури рахьылли, амыгъэгужьоу федеральнэ Гупчэм Иофылэгъу къаритыным пае тхьылхэр агъэхьазырих атлупшыгъэх.

Республикэм тхьылхэр ымыгъэгужьуагъэхэми, Гупчэм ахэм охьтэ клэклым ащыхэплэнхэу хуыгъэп. Псэуплэ сертификатхэр джыры нылэп къызыклуагъэхэр, ау ахьщэ Иофылэгъоу къызэрагъэгугъагъэхэр нахьыпэклэ къафатлупшыгъ. УФ-м илэпчлэгъэнэ фонд шыщэу сомэ миллион 125-рэ шэклогум и 9-м республикэм къыфэклауагъ ыкли ар елбэтэу цыфэу псыкъиугъэм зэрар къызыфихыгъэхэм ясечтхэм арагъэхьагъ. Зэтыгъо ахьщэ Иофылэгъоу зы нэбгырэм телгытагъэмэ сомэ мини 10 хуэрэр аратыгъ. Ар зылэклэхьагъэр нэбгырэ 3803-рэ мэхьу. Зимылькыу шыщ зышлоклодыгъэхэм зы нэбгырэм телгытагъэу сомэ мин 50, зимылькыу зэрэщытэу члэзынагъэхэм зы нэбгырэм телгытагъэу сомэ мини 100 аратыгъ. Нэбгырэ 1558-мэ ащ фэдэ Иофылэгъу агъотыгъ.

Мары мы тхьамафэу иклыгъэм, гъубдж мафэм, псэуплэ сертификатхэр республикэм къэсыгъэхэу, унэ зимылэу къэнагъэхэм етлупшыгъэу аратыгъ.

Мыр федеральнэ Иофылэгъоу зэрэщытым пае республикэм ишлушлагъэ хэмылэу зылони бгъотышт, ау... Псыкъиугъэм зэрарэу цыфхэм къафихыгъэр Адыгейм и Правительствэу къымылытагъэу, ищылэгъэ тхьылхэр ымыгъэхьазырыгъэхэу, Иофхэм языхт Гупчэм игъом ыкли икыоу лымыгъэлэсыгъэмэ, ахьщэ Иофылэгъуи сертификатхэри зыми къафитлупшыштыгъэхэп.

ХЪУТ Нэфэст.

Сурэтхэр Иошынэ Аслъан къытырихыгъэх.

Мамырныгъэр, зэкъошныгъэр дышгъэм пэщачэх

АР-м ныбжьыкIэ ИофхэмкIэ и Комитет, Адыгэ республикэ ыкIи Краснодар край библиотекэхэу зихэхъогъухэм апае Иоф зышIэхэрэр кIэцакIо зифэхъугъэхэ шъолъыр викторинэу «Нет чужих среди народов» («Цыф лъэпкъхэм хымэ е лые зи ахэтэп») зыфиорэр шэклогум и 23-м Мыекьюапэ шылагъ.

Иофтхьабзэр тарихъ мэхъанэ иIэу, апшгъэрэ еджапIэхэм ашеджэрэ ныбжьыкIэхэм Кавказым итарихъ, ихъишъэ, икультура, илитература зыфэпIоштхэмкIэ аIэклэлъ шIэныгъэхэр раушэтэу ыкIи Кавказым цыф лъэпкъыбзэу щыпсэхуэрэм азыфагу сыдигъуи зегурылоньгъэ, зэралъытэныгъэ, мамырныгъэ, зэкъошныгъэ илхынхэм фэшIушIэу, мэфкI шъуашэ иIэу гъэпсыгагъэ.

Темэ шъхьалэу викторинэм илагъэр: я XVIII-рэ лIэшIэгъум ыкIэм — я XIX-м икIыхъагъум урыс-адыгэ зэфыштыгIэхэр зифэдагъэхэр ары. Ащ елхытыгъэу,

географир, тарихъыр, лъэпкъ топонимикэр, культуэрэ, шыIэ-кIэ-псэукIэ хабзэхэр, Кавказым мы уахътэм щызэдэпсэуштыгъэ цыф лъэпкъхэм азыфагу политическэ шапхъэу илхыгъэхэр ашIэнхэ фэагъэ.

Шъолъыр шIэныгъэ-ушэт викторинэм хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатэу Евгений Саловыр, АР-м ныбжьыкIэ ИофхэмкIэ и Комитет ипащэу Къэрэтэбэнэ Мыхъамодэ, АР-м и МВД экстремизмэм пэшIуекIогъэнымкIэ иотдел иИофышIэу Артур Шахвердян. Ахэм тарихъ мэфкъым

хэлэжыэрэ ныбжьыкIэхэм псэлъэ зафэкIэ закыфагъэзагъ. Уитарихъ ылъапсэ шъыпкъэм тетэу зэбгъэшIэным, зэхэпфыным осэшхо зэралэр, непэрэ мафэм шыуиIэ мурадхэр ащ нахъ нафэ къашIэу, къызэрагъэпсынIэрэр, шIэныгъэр IэшшIоу зэрэщытыр кIагъэтхыгъ. Мыхэр Адыгеим икомандэу «Нартхэр» ыкIи Краснодар иеу «93 регион» зыфиIохэу викторинэм щызэIукагъэхэм рахъыжъгъэ Иоф инымкIэ къафэгъушIуагъэх, гъэхъагъэхэр ашIынхэу къафэлъIуагъэх.

МэфкI ныбжьыкIэ зэнэкъокъур рагъэжъэным ыпэ зихэхъогъухэм ябиблиотекеу бэмышIэу зиилъэс 75-рэ ныбжь хэзыгъэ-унэфыкIыгъэм иИофышIэу чанхэу, библиотеке системэм хахъо фэзышIыхэу алытагъэхэм — директорэу ХъакIэмыз Мадинэ, илхэс 30-м ехъугъэу Иоф зышIэрэ специалист шъхьалэу Барцо Джантыгъэ АР-м и Къэралыгъо

Совет — Хасэм и Шытхъу тхылъхэр ыкIи нэмыкI нэбгырэ зытIу рзэныгъэ тхыгъэхэр Евгений Саловым афигъэшбошагъэх.

Ащ ыужым джэгун-гупшысэн Иофтхьабзэр адыгэ пщынэ мэкъэ жынчымыр «Лъэпэрышъо» къэ-

шъо псынIкIэ кIэлэцIыкIу къэ-шъокIо ансамблэу «Сэламым» къышIырэмрэкIэ аублагъ.

Командэмэ зызэкIаубытагъ, зэнэкъокъур ежыагъ. Къэлогъэн фаер шэклогум и 16-м викторинэм иапэрэ чэзыу къалэу Краснодар зэрэщыкIуагъэр, Адыгеим икомандэ зы баллIэ ыпэ итэу ешIэныр зэраухыгъэр ары.

Шэклогум и 23-м Мыекьюапэ я II-рэ чэзыур щыкIуагъ. УпчIэ 20-мэ яджэуапхэр командитумэ ахэтхэм чанэу къатыжыгъэх, къыралотыкIыгъэх. Жюри зэтэгъэпсыхъагъэу Краснодар ыкIи Адыгеим тарихъымкIэ яшIэныгъэлэжышхохэу Б. Трехбратовыр, В. Мальцевыр, М. Серовар, А. КIыргъыр зыхэтыгъэхэм ныбжьыкIэхэм аIэ-кIэлъ шIэныгъэхэм уасэ афишIыгъ. Зэфэхысыжъхэм къызэраушыхъатыгъэмкIэ, тIоешIэгъум командэ пэпчъ балл 98-рэ зырыз рагъэкъугъ, зэфэдэу гупшысэн-джэгуныр аухыгъ. **Зэкъошныгъэр текIуагъ.**

Шъолъыр викторинэм хэлэжыагъэхэр ансамблэхэу «Сэламым», «Казачатэм» къатыгъэ концерт цыкIум ягуапэу еплъыгъэх, АР-м и Лъэпкъ музей шылагъэх, джащ фэдэу Адыгеим ичIыпIэ дахэхэми зацарагъэ-плъыхъагъ.

Шъолъыр тарихъ Иофтхьабзэр дахэу, IупкIэу зерицагъ ХъакIэмыз Замирэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Iэшъынэ Аслъан мэфэкIым къыцтырихыгъэх.

«Адыгэу зызылътэжъырэр «АДЫГЭ МАКЪЭМ» ерэдж»

ЕджапIэхэм ачIэс кIэлэеджа-кIохэм зэрагъэшIэрэ предметхэм ахэтых адыгабзэри, адыгэ литературэри. Арышъ, нидэлъфыбзэкIэ тхэшъунхэу, еджэшъунхэу амалхэр ашагъотых. Адэ, еджапIэр къызаухкIэ, адыгабзэкIэ тхэныр, еджэныр джащ щаухыгъэу мэхъуа? Къоджэ унэгъо кIоцIхэм нидэлъфыбзэмкIэ зэращыгушIэхэрэр тэшIэ, ау угушыIэн къодыемрэ утхэшт-уджэщтымрэ зэфэдэхэп. ЕджапIэхэмрэ тхылъхэмрэ анэмыкIэу, сыда тыззыпхэу, тызыгъэгъуазэу, адыгэхэмкIэ тызымыгъэгъуашъу непэ тилэр? АдыгабзэкIэ къыдэкIырэ гъэзетэу «Адыгэ макъэр» ары.

Гъэзетым къыхиутыхэрэр еджэхэрэм агу рихъыр-римыхъырэр зэдгъашIэ тшIоигъоу ащыщхэр гушыIэгъу тшыгъэх.

ЕМТИЛЪ Анзор, Щын-джые щыщ, кIэлэеджакIу:

— «Адыгэ макъэр» тиунагъокIэ къытфакIоштыгъ, джыри къитэтхыкIы, ау писъмэзехэр, илэжыапкIэ зэрэмакIэм къыхэкIэу, Iукижыгъэшъ, къытфакхыжэрэп. ЕджапIэм сыкыкIыжы зыхъукIэ почтэм сыIохъэшъ, гъэзетыр къыIысэхыжы. Мафэ къэс чIэмыхъэшъухэрэм яехэр зэIукагъэхэу, IапIэу зэтэльэу чIэлтых. Сэ спортыр сикIасэшъ, ащ ехылаIагъэу къыхэхэрэм салъэплъэ, сурэт гъэшIэгъонэу ислъагъохэрэм ягъусэ тхыгъэхэр мыкIыхэ дэдэхэ зыхъукIэ сяджэ, адрэ тхыгъэхэми сахэплъэ, ау зы темэ е зы нэбгырэ фэгъэхыгъэ тхыгъэ кIыхъэшхор

ыкIэм нэгъэсыныр сищэIагъэ къыхырэрэп. «Адыгэ макъэм» тIэ-кIурэ сызеджэгъэ нэуж зыгорэм сыдэгъушIэу зезгъажэкIэ, урыс гушыIэу къыхэзгъафэрэр нахъ макIэ зэрэхъурэм гу лъысэгъ. Гъэзетым бзэр псыхъагъэ ешIы. ЗэхэсымышIыкIырэ гушыIэхэр сызеджагъэм къызыхафэхэкIэ къыхэсэтхыкIых, къарыкIырымкIэ ситэтэгъ е сикIэлэгъаджэ сяупчIы. Адыгэу зызылътэжъырэмэ «Адыгэ макъэр» къаIэклэ-хъан, еджэнхэ фае.

ГЪУКИЗ Замудин, Мыекьюапэ щэпсэу, Урысыем исурэтышIхэм я Союз хэт, нарт пщыналъэхэр къэзылорэ орэдыло купэу «Жъуым» ихудожественнэ паш:

— Гъэзетхэр зышашэрэ чIыпIэм узыIухъэкIэ, зэфэшъафэу, нэклэ узыIэпашэу телъыр бэ, сурэт гъэшIэгъонхэр арытхэу, тхыгъэхэм шъхэ лъэшхэр яIэхэу. Ау ахэм нахъыбэрэмкIэ арытхагъэр орэдылохэм, бизнесменхэм, цыф цIэрылохэм яхылаIагъэхэу, зэтыралотыкIыжыгъэ, зIэпахыжыгъэ къырахъакIырэ къэбарых. Охътэ лые уилэмэ, ар бгъакIоу уамыджэщтмэ, нэмыкIыкIэ ащ фэдизэу къыпшъхъапэхэрэп. А гъэзетыбэм тэтыеу, тызэрэгъушIэрэ бзэмкIэ, адыгабзэкIэ къыдэкIэу тилэр ыкIи ахэтыр «Адыгэ макъэр» ары. Тилэпкъ гъэзет уезыгъэгупшысэнэу, шIэныгъэ хэпхынэу къыхэрэр макIэп. Адыгэ лъэпкъым къыкIугъэ гъогум ехылаIагъэу шIэныгъэлэжхэм къатхыхэрэр, тилэпкъэгъу-

хэу Iэкиб къэралыгъохэм ащыпсэхуэрэм афэгъэхыгъэхэр гъэшIэгъоных. Лъэпкъым фэлэжыэрэ цыфхэм ясурэтхэр, гъэхъагъэу ашIыгъэхэр къехъэх, ахэр уишыкIагъэхэмэ, архивым фэдэу уугъоинхэ плъэкIышт, тхыгъэр къэнэжы, узышчыфаем къэпштэжышъушт. Шъхъадж зыпылт Иофым ехылаIагъэу къыхэхэрэм салъэплъэ, сэ лъэпкъ культурам идэлэжъэн сыпылтышъ, ащ фэгъэхыгъэу къыхаутыхэрэм салъэхъу, нахъ лъэшэу мы темэм анаIэ тырадзагъэмэ дэгъугъэ. Зэ-кIэри лъапIэ зэрэхъугъэмкIэ корреспондентхэм бэу къакIухъаныр къызэрафэкIыныр къызгурэIо, ау Адыгеим ирайонхэм нахъыбаIорэ анэсышъухэу, ащыхъурэ-ащышIэхэрэм ташагъэгъозэшъу-мэ тигуапэ хъушт.

Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Адыгеим зэхэт номерэу къыдагъэкIырым лхэшэу сежэ. Зэхэт номерхэм тиреспубликэхэр нахъ зэпэблагъэ ашIых. «Адыгэ макъэр» лъэпкъым ынап, уадыгэмэ ар къиптхыкIын, уеджэн фае.

ХЪАРЭХЪУ Мурат.

КРИТИКЭМРЭ БИБЛИОГРАФИЕМРЭ

ГЪЭХЪАГЪЭ горэ ришын ылъэклынэу цыфым сэнаушгъэ Тхэм кырытыгъэу хэлгъэу шытмэ, а сэнаушгъэм, бэрэ зэрэхъу хабзэу, зы лъэгъоплэ закъоп фэхъурэр — зы лъапсэм кыкълэу, ау комэ зэфэшъхьафэу зэхэклэу а сэнаушгъэм зыкъегъэлыгъэу. Тэшлэ: Пушкиныр тхэклошхуагъ (уси, прози, драматургиери, критикэри изэфэдэхъу), ауми ащ сурэтгъу ышлыгъэр макълэп — ытхыгъэхэм а зы нэклубгъо дэдэм адытедзагъэхъу, гушы-лэкълэ ытхыгъэр сурэтыпкымыклэ кыгъэлыгъэорэм фэдэу, кыгъэбаеу. Лермонтовыри джащ фэдагъ. Шьошлэх Леонардо да Винчи, Ми-

нэ зэхэфыгъаеу, гурылогъаеу, кыгъэлыгъэорэм шыт. Хъугъэгъэшлэгъагъэмэ уасэ зерафэшын екъллакълэхэр кыхэхыгъошлэхъу шытхэп: революциклэ тызджагъэр теклыгъэ къодый (ащ имэхъэджэ макъи романым кыхэхылукы), етлани колхоз зэхэшэныр, ащ кыненуж заор, ащ адыгэхэр зэрэхэлъжыагъэхэр, ззоуж илъэс гъэблэ зыкълэхэр, колхозым зыкыильтыжыгъэ фэдэу илъэсхэр кызырэкълуагъэхэр, Хрущевым, Брежневым итетыгъохэр, нэмыклэхэр, нэмыклэхэр.

Нафэу кызырэкълэу макълэ, а охътэ зэфэшъхьаф-зэпычыгъэхэм яхабзэхэр, яшэн-хэхыгъэхэр куоу ыкли зэхэфыгъэхъу кыгъэлыгъэонхэр

еубытышъ, кыгъэлыгъэон лъэныкьом ычылпэкълэ кълэотэн лъэныкьор кызышытекълэхэр кыхэхыкы. Цыф шэнхэм якъэтынклэ ащ ишлуагъэ кълэонэу шытэп.

Ауми, цыфыбэ хэшагъ романым: зырызхэр, унагъохэр, ллакъохэр, чылагъохэр, жыхыгъэхэр, кълэхэр, хулыфгыгъэхэр, бзылыфгыгъэхэр, сабийхэр, цыф дэгъу дэдэхэр, мьдэгъу-мьдэхэр, цыф мэхъаджэхэр (ахэр мэкълэ дэдэх, адыгэмэ цыф дэй ахэтына, ылорэм фэд). Ар ошлэ-дэмышлэу арэушгъэу авторым ышлыгъэу шытэп е ымышлахъу лэкълэ-шыкыгъэ плонри нахыгъэж. Зы цыфым елытыгъэмэ: гушылэм фэшл, романым анахъ шъхьаф зы-

фэплонэу хэ-тыр Дэхан. Зэу, дахэ, лъэныкыо пстэум-кли — игушы-лакълэ, ишэни, ихабзи, цыф-мэ шлулыгъу-шхо афыри, лш, губзыгъ, ау гушылэ лые кылорэп, кы-гъэшлагъэм

цыф ыгу хигъэжыгъэп, зэшъагыш, унагъо зехи, хъазабхэр пэкълэкли шъузабэу кызынэи, мь бзылыфгыгъэм мыхъун шыкълэ-зекълуагъэ кы-хэфагъэп, гунахъ зыхэлъын лок ышлагъэп — зыгорэ еплэлэн плъэ-кыненэу, узымыгъэрэзэн ишэни, иха-бзи ахэлэп. «Тхэм ащ фэдэ шъхъэ-гъусэ, ащ фэдэ нысэ кыуеу» адыгэмэ зыфалорэм фэд.

Дэханэ шъхъэгъусэгъу зыфэ-хъугъэ клалэр (Тембот) гъашлэм зэ кыхафэрэмэ афэд: клэлэ хъупхъ, гъэсэнгыгъэхъо имылыми, акъыли гулыты алыхъужыненэу шытэп, шъхъэубат, тэрзэу плугъэп плонэу лэубытыплэ шылэп — зы адыгэ клэлэжэ зыфалорэр Тембот фэдэр ары. Шъхъэклэфагъэу ятэрэ янэрэ афы-рилэм кышыкълэрэп иньбджэгъу-хэм, игъунэгъу-хэм, нэмыклэхэм афы-рилэр. Аужыпкэм, ичэтхэр зыты-гъурэ гъунэгъур кызыеубытым, «чэ-тэу шптагъэхэр ублыгу члэгъэтыс-хэхъи, клэжэ, ау ащ нахъу утыгъо-нэу зыми уемыкълэ, губгъэн, ухъу-лыфгыгъэу, чэт кълэпгыгъоу», —ри-луагъэх. Нэмыклэ тыгъуагло — кар-тоф ныбжыкълэр члэхъэ кыуыбы-ти — дахъу дэгущыишэу шытэ, ад-рэр къеуи Тембот кыуыкыгъэ.

Тембот иньбджэгъу-хэр, ила-хышхэр кълэуыкыгъэм лыхъугъэ-хэп, лыхышлэжэ пэгъуахыгъэп, хъу-гъэр хъугъахэ алуи, Тембот ятэ-янэ-хэр адыгэ хабзэм, адыгэ пшъэдэ-кыжыкымы кызырриуытыклэ загъэлэ-сэжыи, фагъэгъу-гъэ.

Тембот янэ-ятэхэри джащ фэдэх: лэжыаглох, тхыамыкл кьаралонэу фа-ерэп — хьакълэу непэ яшагу кыдэ-хъэгъэ пчъагъэм кыкълэу чыцлэу фаукълын фаер фаукы. Айтэчи лунати цылыныгъэм еплыкълэу фырылэр зэ-фэдэ, зым кылорэр адрэмклэ кьа-был, зым зыр пэгущыильтыжырэп, ащ кыкылырэп бзылыфгыгъэр гушылэн-чъэу, локъу зытегушыильтыжырэм елы-тыгъэу еплыкълэнчъэу, ежэ иеу гу-шылэ имылу. Ари узэхъопсэн цыф, унэгъо зэфышытыкълэу шыт, хэпхыни хэплъхыни шымылу.

Джащ фэд Дэханэ (Айтэч иныс ары) кызыхэхыгъэхэри: «А кьа-цэгъэ цыкълур, — ело Айтэч, — кызыхэхыгъэхэри унэгъо шлагъу, клэлэшлукъо Чэлэмэт егъашлэм лэ-жыаглозэ кьехыи, игугъу лаекълэ ашлэу цыф зэхихыгъэп, джы непэ сэ благъэ ар кысфэхъугъэ, ари дэ-гъу, хъырышху».

Джары Айтэч ицыф осэ шыкълэ,

нэклубгъуагъэ хъурэ романым (на-хыбэрэ кыхафэрэмэ ащыш) зы гушылэ гомылу, гушылэ мыхъун ыжэ кыдэжыгъэу улукълэрэп.

Ар Айтэч изакъоп. Ишъхъэгъуси ар игушылаклэ, кылытыфгыгъэ ыпхъу-хэми ыкьохэми гушылэ дыдж ажэ кыдэжыгъэп, агу мыхъун горэ кы-хъэрэп. Ньбджэгъу-хъу Айтэч гъа-шлэр зыдыгъэшлагъэхэми ар кьа-хафэрэп. Ньбжыкълэхэри, гъашлэ горэ зилэ хулыфгыгъэи, бзылыфгыгъэи адыгэ хэбзэ хъарзынэм фэмыла-жъэрэ ахэтэп.

Ашыгъум сыда Гыш Нухъэ ытхыгъэ романым хабзэу, тхыгъэ-шэнэу хэлъыр? Ар зэкълалэ кълэ-плонэу шытэп. Авторым адыгэр зыфэдэр, зыфэдагъэр тапашъхъэ кырылэхъэ: шъуеплэ тапэ итыгъэ-хэр зыфэдагъэхэр, шъуеплэ непэ шылаклэу, зэхэтыкълэу тилэ хъугъэм.

Арышъ, Гыш Нухъэ гупшысэу романым шыпхыришырэр мыщ фэд: адыгэмэ анапэ мыщ фэдагъ, адыгэ-хэр цыф зэхэтыкълэ шэн дахэхэр зы-лэжыгъэ лъэпкышхоу шыт. Ащ кыкълэу адыгэмэ алэжыгъэу шылэр зэхэугуфыкълыпагъэу кьетхы: сабий кьэхъугъэмэ, зэрэдэзекълэхэр, пэ-лыхыо клэгъэ клалэхэр зэрэгущыи-лэхэр, пшъашгъэм изекълуагъэ зыфэ-дэн фаер, кьашэн хъумэ, пшъашгъэм икыишыкълэ, кьашэн хъумэ, кызы-фащэхэрэр зэрэпсэхуэрэр, ныса-цэр зэрэпекълэпэ шыкълэр, благъэ хъугъэхэр, ньбджэгъу-хэр кызырэ-клорэ шыкълэр — а лъэныкыомклэ адыгэ кулытурэр лъэгъэпэ инхэм зэ-ратетыгъэр Нухъэ ироман шытэ-лэжыгъэ.

Авторым зыгъэгумэклэр адыгэ шэн, зэхэтыкълэ, адыгэ кулытурэр зы-фэдагъэр, адыгэ шылыныгъэм ха-бзэу хэлъыгъэхэр ары. Гушылэм пае, сэ кълэслэжыгъыгъэм игугъу кълэшын сыгу хэлъ: тьанэ чэт горэ ыукыгъэу, а чэтым шыш анахъ пкыгъэ дэгъухэр тигъунэгъу нэжэ-лужъхэм афаримыгъэхъу тышхэн амал тилагъэп. Джащ фэдэ лъэны-кьохэр ары Гыш Нухъэ зыгъэгумэ-мэклэрэ.

Кълэх гушылэр: кълэплон хъумэ лок-фыр зытетыр, Гыш Нухъэ адыгэм илэпкыгъэ-этническэ картинэ ин ытхырэр. Ащ кыпкырыкълэ цыф шэнхэр ятлонэрэ теуцогъум итхэу зэрэтегушылэрэр. Адыгэ лъэпкы-р зышлэ шлоигъо шылэмэ, Нухъэ иро-ман ар ригъотэн фэдэу сеплэы.

Гыш Нухъэ илэпкы дэхъу хэ-лыр кылотэнэу ыгу хэлъыгъэти, ар кыдэхъугъэ. Адыгэ лъэпкы-р зы-фэдэр, ыштэрэр, ымыштэрэр, ылэ-жыненэу зыфэягъэу ылэжыгъэр да-хъу зэкълэ кьеты. Романа тапашъхъэ илыр? — ащ иджэуап мэхъанэшхо илэп. Ау адыгэ лъэпкымы ылэжы-гъэр Гыш Нухъэ ешлэ, зэрилэклэ-рэм тетэу кьегъэлыгъэу.

Цыфэу хэтхэм яшэн: цыф шэн кыгъэлыгъэоным авторым пылэп, зыпылыр адыгэ шэныр зэхэубы-тагъэу кыгъэлыгъэоныр ары. Тем-бот итеплэ кыгъэлыгъэоным фэшл нэклубгъуи хэдыз етхы, усурэтышлэмэ, сурэт пшын фэдэу. Ауми, Тембот итеплэ плъэгъун плъэкырэп: адыгэ клалэр зыфэдэр пкыгъэ-пкыгъэу тигъэлыгъэунэу фэягъ, ар кыдэхъугъэ фэд, ауми, плонэн хъумэ, Тембот ынапэ нэ-клубгъуитлу хъурэмэ ахэбгъотэ-жырэр.

Арышъ, Гыш Нухъэ ироман адыгэ шэн-зэхэтыкълэу зы нэбгырэм ехылагъэм кыпкырыкырэп, ар адыгэ напэм илэгъуаплэу мэхъу.

ЩЭШЭ Казбек.
Филологие шлэныгъэхэмклэ доктор.

Лъэпкыым ынапэр — дэхагъ

келанжелло, Рафаэль, сурэтышлэ-шхомэ сэнаушгъэ инхэр шаушы-хъатыгъэх нэмыкл художественнэ лэжыгъэхэми.

Тэ тиадэгъэ тхакълэхэр пштэхэми, ежэ итхылыхэри нэмыкл автормэ яехэри сурэтклэ зыгъэкълэракълэ ахэб-гъотэшт. Къуекъо Налбый итхы-гъэхэри шъугу кълэжыгъэхэмэ, ежэ ышлыгъэ сурэтхэр ахэми адэтых. Ахэр сыгу кълэжыгъэкълэжыгъэр Гыш Нухъэ ироман («Гум итыр-кьохэр») сапэ кыфагъэти ары: гъэ-хъэгъэ дэхэкълэхэр бзэшлэныгъэм кышыгъэлыгъэуагъ, зэлашлэрэ шлэныгъэлэжэ, ыныбжыи хэклотэгъэ хъазыр. Усэхэр ытхыгъэхъу сэшлэ, сыналэ тесыдзэнэу хъугъэп, сяплэи сыблэжыгъагъ. Ау «роман» зелом, нахъ сыкызытэригъагъ.

Литературэм фэшагъэ фэдэу, е гъэзет-радио локышлэу роман, усэ ымытхъу башэ шылэп, усэ зытхырэр бэдэ, поэзиер ащ кыкълэу хакъорэ шылэу сеплэырэп. Ахэр нахыбэ-рэм ныбжыкълэ, агу кьэжыкылы, ашъхъэ цызэбнэрэр бэ — усэ, е ро-ман, е орад горэ атхыненэу агу кълэ-ми, ныбжыкълэгъур кызырэлэсэу ахэм ятхэни (нахыбэмэ) аухы. Мыдрэм ышъхъац фыжыи хъугъэу игъашлэ илъэс пшылбылым кьэхъугъэ — мэтлысышъ, роман етхы.

Арэу шытми, ныбжыи зэрэхэ-клотэгъэу, ылыгъугъэр, гу зылыта-гъэр, уасэ зыфишлыгъэр зэрэбэм кьарыкыгъэн фае роман ытхыненэу езыгъэнэцлыгъэр. «Цыфы пэпчэ тхылы мьтхыгъэ», — ылогъагъ зэ-горэм М. Горькэм. Гыш Нухъэ ытхырэр ежэ кырыкълуагъэу шы-тэп, ытхыгъэм ежэ шыхъат зыфэ-хъуни, пэклэжыгъэ гори хэмылы-хъу плоныр тэрэзэп (ащ фэдэ хъурэ-пышъ ары), ауми адыгэ лъэпкымы клэлэшлэуныкьом (я 20-рэ илъэсхэм кьашэгъэжыагъэу 70-мэ анэсыжъэу блэкыгъэ клэлэшлэу-тапашъхъэ ит) кырыкълуагъэр гупшысэ лъа-псэу еубыты. Макълэп, етлани уахъ-тэмклэ мьмаклэр арэп, лъэхъанэу ыштэрэр лъэхъэнэ хылыгъэу, лъэхъэ-

лэубытыплэу хихырэп (арэушгъэу авторым ышлэм, гъунэнчъэу рома-ным зыушъомбгъун шынагъор кълэ-уцу, а лъэныкьор кыхэхыными лэлэсэнгыгъэ гъэнэфагъэхэр ишы-кълэжыгъэх), хэклыплэу ыштэрэр лъэ-хъанэ пэпчэ зыфэдагъэр романым хэшагъэ хъугъэ цыфхэм ящылэны-гъэ лъэгъо рекълэжыгъэхэр кыгъэлы-хъэхэ, кыгъэлыгъэонхэр ары. Зы аб-дзэхэ кьуадж (анахъэу) кызытегу-шылэрэр — Абдзэхъабл ело — ащ нэмыклэу адыгэ-ермэл кьуаджэри кълэбарым хэгъэшагъэ фэдэу тэ-лэжыгъэ: ащи мэхъанэ горэ имылу шытэп, мары адыгэмэ ящылэклэ-ха-бзэхэр, ахэр зэрэхъарзынэхэм фэшл, нэмыклэ лъэпкымыи ежэ яекълэ ашта-гъэх (шэрджэс-гайхэм-ермэлхъу тишъолыыр исыгъэхэм, ащышхэр джыри шылэх, адыгэхэклэ зальгъэ-жъэу яхэбзагъ, адыгабзэри ашлэу, адыгэ хабзэри алэжъэу).

Кълэу кълэплон хъумэ, Гыш Ну-хъэ ытхыгъэр зэхышлагъэр лэжыгъэ-нэ гъэшлэгъон, тишылыныгъэклэ (ти-тарихыклэ) анахъ кьин зышытылэ-гъугъэ лъэхъанхэм ащыш (Истам-был икыжыи хэпхымэ), арышъ, ытхыгъэм мэхъанэ гъэнэфагъэ зэ-рэхэдылыгъэр нэрылыгъэу. Адыгэ лъэпкыи зыфэдэр мары — джар клэлэх гупшысэу ылэжыгъэ Нухъэ.

А гупшысэр гупшысэху шъхъа-ем, лъэныкыо-лъэныкыоу, гупшысэ зэфэшъхъафхъу зэхэлъын фае — романым хэт цыфхэм, сюжетым хэшэгъэ геройхэм ящылэклэ, яду-нэеплыкълэклэ, зыхэт уахътэм уасэ зэрэфашырэ лъэныкьомклэ ахэр зы гупшысэу зэхэшэгъэхнэ фае. Нэ-фэшъхъафхъу уахътэм «ынапэ» кы-зырэрэлупхыи амал шылэп, ар шы-бгъэзыемэ, о уавтормэ ор-орэу уикъэбар хэшэгъэ цыфхэм ачылпэ-клэ кълэплонэу фаеу мэхъу — про-зэм кълэплонэу икласэп, ащ илэклэ-хэр зышдиуплэкълэхэрэр кыгъэлыгъэ-гон локыи ары. Нухъэ ар ымышлэу плон плъэклынэп, ау шылыныгъэр лъэныкыуагъэу зэрэзэхэтыр кыдгу-ригъало шлоигъоу, игъэклотыгъэу

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм ия 11-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм ия 11-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм

(Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 6; N 12; 2008, N 12; 2009, N 2; 2010, N 3, N 8) зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, гушыгъу «гектари 5» зыфиорэм ычыплэкIэ гушыгъу «гектари 2,5-рэ» зыфиорэр тхыгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 2, 2011-рэ илъэс N 40

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылаагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылаагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2000, N 1; 2001, N 2, N 11; 2003, N 5; 2005, N 11; 2007, N 6; 2010, N 7; 2011, N 6) ия 4-рэ статья мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) мыщ фэдэ къэуакIэ зилэ я 7¹-рэ пунктыкIэр хэгъэхьогъэнэу:

«7¹) гъэсэнэгъэ зыцарагъэгъотырэ учреждениехэу къэралыгъо аккредитацие зилэхэм, гъэсэнэгъэ ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхъэгъэ программэхэр зыгъэцакIэхэрэм, гушыгъэм пае, адыгабзэмрэ адыгэ литературэм-рэкIэ зэреджэштхэ тхылъхэм якъыдэгъэкIын зыгъэцкIэшт организациехэм якъыхэхын хэлэжъэгъэныр;»;

2) мыщ фэдэ къэуакIэ зилэ я 15¹-рэ пунктыкIэр хэгъэхьогъэнэу:

«15¹) зэхэубытэгъэ гъэсэнэгъэ шхъалэ ыкIи гурыт (икъу) гъэсэнэгъэ зыцызэрагъэгъотырэ лъэхъаным адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэ зэзыгъашIэхэрэм мы

предметитIумкIэ къэралыгъо (кIэух) аттестациер зэра-фызэхашIэшт шылкIэр гъэунафэгъэныр;».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфипшI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 2, 2011-рэ илъэс N 41

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм имировой судьяхэм яхылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм имировой судьяхэм яхылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм имировой судьяхэм яхылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 10; 2011, N 3) мы кыкIэлъыкIорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) а 1-рэ Iахъым, я 2-рэ Iахъым ия 10-рэ пункт, я 4-рэ Iахъым ия 1-рэ пункт, я 5-рэ статья ия 5-рэ Iахъ ахэт гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфиохэрэм ачыплэкIэ ищыкIэгъэ падежым итхэу гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу» зыфиохэрэр тхыгъэнхэу;

2) я 18-рэ статья ия 2-рэ Iахъ кIуачIэ имыIэжъэу лъытэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 2, 2011-рэ илъэс N 42

Адыгэ Республикэм и Закон

Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ псэуплэхэм ахэхьэрэ Тульскэр къоджэ псэуплэхэм ахэхьэрэ псэуплэу шыжыгъэным ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ псэуплэхэм ахэхьэрэ Тульскэр къоджэ псэуплэхэм ахэхьэрэ псэуплэу шыжыгъэным ехылаагъ

Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ псэуплэхэм ахэхьэрэ Тульскэр къоджэ псэуплэхэм ахэхьэрэ псэуплэу шыжыгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфипшI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 2, 2011-рэ илъэс N 43

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм имировой судьяхэм яхылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 11; 2010, N 2) мы кыкIэлъыкIорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) мыщ фэдэ къэуакIэ зилэ я 1¹-рэ пунктыкIэр я 4-рэ статья хэгъэхьогъэнэу:

«1¹) физическэ культурэмрэ спортымрэ альэныкIокIэ къэралыгъо политикэм игъэцкIэн хэлэжъэныр;»;

2) я 5-рэ статья ия 2-рэ Iахъ мыщ фэдэ къэуакIэ зилэ я 5-рэ пунктыкIэр хэгъэхьогъэнэу:

«5) физическэ культурэр, спортыр ыкIи щылэкIэ-псэукIэ тэрэзыр пропагандэ шыгъэнхэм хэлэжъэныр.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 2, 2011-рэ илъэс N 44

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и закон заулэмэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм социальнэ-IофшIэн зэфыщытыкIэу илхэр гъэтэрэзыгъэнхэмкIэ комисиехэм яхылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм социальнэ-IофшIэн зэфыщытыкIэу илхэр гъэтэрэзыгъэнхэмкIэ комисиехэм яхылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2004, N 5) зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу, я 7-рэ статья ия 8-рэ Iахъ ия 7-рэ пункт ыкIи ия 1-рэ Iахъ ахэт гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфиохэрэм ачыплэкIэ ищыкIэгъэ падежым итхэу гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу» зыфиохэрэр тхыгъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ыпашхъхъэ гъэхьэгъэ инэу щы-

рIэхэм апае мазэ къэс ахьщэ тедзэ алэкIэгъэхьэгъэным ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ыпашхъхъэ гъэхьэгъэ инэу щырIэхэм апае мазэ къэс ахьщэ тедзэ алэкIэгъэхьэгъэным ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 7) зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу, я 4-рэ статья ия 1-рэ ыкIи ия 6-рэ Iахъхэм ахэт гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфиохэрэр гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу» зыфиохэрэмкIэ зэблэхьугъэнхэу.

Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Iоф зэрашIэгъэ илъэс пчъагъэм елгытыгъэу пенсие афэгъэуцугъэным ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Iоф зэрашIэгъэ илъэс

пчъагъэм елгытыгъэу пенсие афэгъэуцугъэным ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 8) зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу, я 6-рэ статья ия 2-рэ ыкIи ия 3-рэ Iахъхэм, джаш фэдэу я 7-рэ статья ия 3-рэ Iахъ ахэт гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфиохэрэм ачыплэкIэ гушыгъэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу» зыфиохэрэр тхыгъэнхэу.

Я 4-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ, шэклогъум и 2, 2011-рэ илъэс N 48

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехылагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ ильэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехылагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъуыгъэхэр, 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 12; 2011, N 6) мыш фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм;

1) а 1-рэ статъям я 3-рэ лахыкълэр хэгъэхъожьыгъэнхэм ыкӀи ар мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«3. Депутат полномочиехэр ыгъэцӀэхэ зыхъукӀэ депутатым фитыныгъэ иӀ иеплъыкӀэхэр, ишӀошӀхэр шъхьафитэу къырилотыкӀынхэм.»;

2) я 4-рэ статъям хэт гушыӀэу «законом» зыфиорэр гушыӀэу «законодательствэм» зыфиорэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

3) я 5-рэ статъям иа 1-рэ лахь ия 8-рэ пункт гушыӀэхэу «мы Законом ия 9¹-рэ статъя ия 5 — 7-рэ лахьхэм адистэу» зыфиохэрэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

4) я 6-рэ статъям ия 4-рэ лахь кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

5) я 7-рэ статъям:

а) ия 2-рэ лахь гушыӀэхэу «депутатим итхыгъэ тетэу» зыфиохэрэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

б) я 3-рэ лахьым кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

в) я 8-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь хэт гушыӀэхэу «къэралыгъо хабзэм иорганхэр» зыфиохэрэм ауж гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

б) я 2-рэ лахьым хэт гушыӀэу «хъарджхэр» зыфиорэм ыуж гушыӀэхэу «мы статъям ия 1-рэ лахь зигугъу къышыхэрэр» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

7) я 2-рэ шъхьэм ыцӀэ мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«Я 2-рэ шъхьэр. Депутатим ифитыныгъэхэр, ипшъэрлыгъэхэр ыкӀи депутат ИофшӀэныр зэрагъэцӀкӀэрэ шыкӀлэр»

8) я 9-рэ статъям:

а) ышъхьэ хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм иактхэр» зыфиохэрэм ауж гушыӀэхэу «е Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъохэр штэгъэнхэм пае материалхэр» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

б) я 2-рэ лахьым мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«2. Депутатхэм языханэ нахь мымакӀэ зыхэхьэрэ депутат купым Адыгэ Республикэм и Конституцие зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным ехылагъэ предложениехэр къыхьынхэ ытӀэкӀышт.»;

в) я 3-рэ лахьым хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъохэр штэгъэнхэм пае материалхэр» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

г) я 4-рэ лахьым кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

д) я 5-рэ лахьым хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм ишӀпхъэ правовой актхэм япроектхэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «документхэмрэ материалхэмрэ» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

9) я 9¹-рэ статъям кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

10) я 11-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь гушыӀэу «псынклэу» зыфиорэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

б) я 4-рэ лахьым хэт гушыӀэу «щыкӀагъэхэр» зыфиорэр гушыӀэу «эхуконыгъэхэр» зыфиорэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

11) я 13-рэ статъям кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

12) я 14-рэ статъям кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

13) я 17-рэ статъям иа 1-рэ лахь:

а) ия 5-рэ пункт хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм» зыфиохэрэм ауж гушыӀэхэу «аш» зыфиорэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

б) я 6-рэ пункт кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

14) я 17¹-рэ статъяр хэгъэхъожьыгъэнхэм ыкӀи ар мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«Я 17¹-рэ статъяр. Депутатим ыкӀи аш иунагъо исхэм хахъоу, мылькӀоу ыкӀи мылькӀумкӀэ пшъэрлыгъэу ялэхэм яхылагъэ къэбархэр»

1. ЛэжъапкӀэ къыратыгъэ депутат ИофшӀэныр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм щызыгъэцӀкӀэрэ депутатим ипшъэрлыгъэ отчет къызишыхыгъэ ильэсым къыкӀэлъыкӀорэ ильэсым имэлылфэгъу мазэ ия 30-рэ мафэ нахь мыгужъоу ышъхьэкӀэ хахъоу, мылькӀоу ыкӀи мылькӀумкӀэ пшъэрлыгъэу илагъэхэм яхылагъэ къэбархэр, джащ фэдэу иунагъо исхэм (ишъхьэгъусэ ыкӀи зыныбжэ имыкӀугъэ икӀэлэцӀыкӀлэхэм) хахъоу, мылькӀоу ыкӀи мылькӀумкӀэ пшъэрлыгъэу ялагъэхэм яхылагъэ къэбархэр ильэс къэс алӀкӀигъэхьанхэм.

2. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу лэжъапкӀэ къызыщыратыгъэ ИэнатӀэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм щызыгъэцӀкӀэ зышӀоигъом мы ИэнатӀэм зыхадзыкӀэ хахъоу, мылькӀоу ыкӀи мылькӀумкӀэ пшъэрлыгъэу илагъэхэм яхылагъэ къэбархэр, джащ фэдэу иунагъо исхэм (ишъхьэгъусэ ыкӀи зыныбжэ имыкӀугъэ икӀэлэцӀыкӀлэхэм) хахъоу, мылькӀоу ыкӀи мылькӀумкӀэ пшъэрлыгъэу ялагъэхэм яхылагъэ къэбархэр алӀкӀигъэхьанхэ фае.

3. Мы статъям ия 1-рэ, ия 2-рэ лахьхэм къащыдэлыгъэгъэ къэбархэр зэраӀкӀагъэхьащт шыкӀлэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ ары.»;

15) гушыӀэхэу «Я 3-рэ шъхьэр. Депутат ИофшӀэныр зэрэзэхашӀэрэ шыкӀлэр» зыфиохэрэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

16) я 18-рэ статъям ия 1-рэ лахь:

а) ия 2-рэ пункт мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«2) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитетхэм, икомиссиехэм ыкӀи инэмыкӀ органхэм ахэлэжъэнхэр.»;

б) я 3-рэ пункт кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

17) я 19-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь хэт гушыӀэхэу «аш игуадзэ» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «аш игуадзэхэм ащыщыр» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

б) я 4-рэ лахьым гушыӀэхэу «нэмыкӀ органхэмрэ ИэнатӀэхэр зылыгъыхэрэмрэ» зыфиохэрэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

в) я 5-рэ лахьым кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

18) я 20-рэ статъям ия 2-рэ лахь кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

19) я 22-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь хэт гушыӀэхэу «къэралыгъо хабзэм инэмыкӀ органхэм япашӀэхэм» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «нэмыкӀ къэралыгъо органхэм япашӀэхэм» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

б) я 2-рэ лахьым хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламент тетэу» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъохэр штэгъэнхэм пае ищыкӀагъэ материалхэм ахэлэжъэнхэмкӀэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламент къы-

зэрэщыдэлыгъэгъэ шыкӀлэм тетэу» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

20) я 23-рэ статъям ышъхьэ хэт гушыӀэхэу «Мыш фэдэ Иофхэм ягъэцӀкӀэн депутатыр хэлажэ» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «Депутатим егъэцӀкӀэ» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

21) я 24-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь хэт гушыӀэхэу «нэмыкӀ органхэм» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «нэмыкӀ къэралыгъо органхэм» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

б) я 2-рэ лахьым гушыӀэхэу «ыкӀи депутатим иполномочие хахьэхэрэр» зыфиохэрэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

в) я 4-рэ лахьым гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм, чыплэ зыгъэлорышӀэжынымыкӀэ органхэм е ИэнатӀэхэр зылыгъхэм, джащ фэдэу организациехэм» зыфиохэрэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

г) я 5-рэ лахьым хэт гушыӀэхэу «чыплэ зыгъэлорышӀэжынымыкӀэ органыр» зыфиохэрэр ауж гушыӀэхэу «нэмыкӀ къэралыгъо органыр» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

д) я 6-рэ лахьым хэт гушыӀэхэу «я 4-рэ лахьым» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «а 1-рэ лахьым» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

22) я 25-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь хэт гушыӀэхэу «къэралыгъо хабзэм иорганхэр» зыфиохэрэр ауж гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

б) я 4-рэ лахьым хэт гушыӀэу «зызэрафагъэзагъэр» зыфиорэр гушыӀэхэу «предложениехэмрэ тхьаусыхэхэмрэ» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъужыгъэнхэм;

в) я 5-рэ лахьым ия 2-рэ гушыӀэхуыгъэ ыуж гушыӀэхэу «аш идепутат ИофшӀэн епхыгъэ ИофыгъохэмкӀэ» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэм;

23) я 26-рэ статъям кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

24) я 31-рэ статъям ия 1-рэ лахь мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«1. Депутат ИофшӀэным игъэцӀкӀэн епхыгъэ хъарджхэм апае депутатим мазэ къэс Адыгэ Республикэм и республикэ бюджет къыхэкӀырэ сомэ 1800-р къылоклэ. Зигугъу къэтшыгъэ ахьщэр депутат полномочиехэр зигъэцӀкӀэгъэ мэээ икӀу пэпчӀкӀэ къыраты.»;

25) я 35-рэ статъям хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцӀкӀэкӀо хабзэ иорганхэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэр, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо органхэр, нэмыкӀ органхэр» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

26) я 38-рэ статъям:

а) ия 1-рэ лахь иапэрэ абзац хэт гушыӀэхэу «аш игуадзэ» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «аш игуадзэхэм ащыщыр» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэм;

б) я 2-рэ, я 4-рэ лахьхэм кӀуачӀэ ямыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

27) я 7-рэ шъхьэм кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм;

28) я 44-рэ статъям кӀуачӀэ имыӀэжъэу лыгъэгъэнхэм.

Я 2-рэ статъяр. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфишӀ зытешӀэкӀэ мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 2, 2011-рэ ильэс
N 39

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икӀэухъумэн епхыгъэ зэфыщытыкӀэхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм яполномочиехэр гъэцӀкӀэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статъя зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ ильэсым шэклогъум и 16-м ыштагъ

А 1-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икӀэухъумэн епхыгъэ зэфыщытыкӀэхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм яполномочиехэр гъэцӀкӀэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статъя зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икӀэухъумэн епхыгъэ зэфыщытыкӀэхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм яполномочиехэр гъэцӀкӀэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъуыгъэхэр, 2009, N 6) ия 4-рэ статъя мыш фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм;

1) я 6-рэ пункт мыш тетэу къэтыгъэнхэм;

«6) хьымзэт ИофшӀэныр е нэмыкӀ ИофшӀэныр агъэцӀкӀэ зыхъукӀэ экологием изытет фэгъэхьыгъэ къэралыгъо уплъэкӀунхэр республикэм щызэхъожьыгъэнхэр, ау мыш къыхиуытэрэп федеральнэ къэралыгъо экологие уплъэкӀун ашӀын фэе объектхэр зэрагъэфедэрэм епхыгъэ ИофшӀэныр.»;

2) я 7-рэ пункт мыш хэт гушыӀэхэу «экологием изытеткӀэ гъоинэ альфыгъэныр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «экологием изытеткӀэ республикэм къэралыгъо уплъэкӀунхэр зэрэщызэхашӀэхэрэр» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъужыгъэнхэм;

3) я 12-рэ пункт мыш хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республи-

кэр ары экологием изытеткӀэ къэралыгъо уплъэкӀунхэр зэхъыщэрэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «ахэр ары республикэ къэралыгъо экологие уплъэкӀунхэм къахарагъэуытэхэрэр» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъужыгъэнхэм.

Я 2-рэ статъяр. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 2, 2011-рэ ильэс
N 55

ИЭКЫБЫМ ШЫПСЭУРЭ НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ СЭНЭХАТХЭМРЭ

Тильэпкьэгьухэр Тыркуем, нэмыкІхэм кьарыкІыштых

Блэгъожь Хьазрэтэ Пашо Фатимэрэ гушылэгъу эфэхьугъх.

Іэкыб хэгъэгумэ ащыпсэурэ тильэпкьэгъу ныбжыкІэхэр Адыгэ Республикэм ит апшээрэ еджапІэхэм аштэнхэм, ашІоигъо сэнэхьатым зыфагъэсэным сыда ищыкІагъэр? Бэшагъэу тызытегушылэгъыгъэ Іофыгъор зэрэлъыкІуатэрэм зыщыдгъэгъуазэ тшІоигъоу Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым иректорэу, техникэ шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу Блэгъожь Хьазрэт тылукІагъ.

— Едгъэжыгъэ Іофым тирес-публикэ илэшхьэтгъэр, шІэныгъэлэжхэр, Адыгэ Хасэр кІэщакІо фэхьугъх. Лъапсэр непэ тэгъып-тэ, — кьелуатэ Блэгъожь Хьазрэт. — Пэублэ курсыр университетым щакІунэу фежыагъх. Ясэньхьат хэшЫкІ ин фызиІэ кІэлэгъаджэ-хэр адэлажъх. Апэрэ уахьтэм уры-сыбзэмрэ адыгабзэмрэ зэрагъэ-шІэштых, тыркубзэр экІэми ашІэ.

— *Ежыгъаджэхэрэр Тыркуем кыкІыгъэхэ?*

— Ары. КьэкІошт уахьтэм Си-рием, Йорданием, Израиль, Тыр-куем, нэмыкІ хэгъэгъухэу тильэп-кьэгъухэр нахьыбэу зыщыпсэурэ-мэ ныбжыкІэхэр кьарыкІынхэу тэ-гугъэ.

— *Нэбгырэ 20 шгуштэнэу гу-хэлъ шгушІагъ. Тхьапша ежы-гъаджэрэ?*

— Апэрэ илээсым нэбгыри 10 тштагъэр. Ар кьызыхьыгъэм бэрэ утегушыІэн плъэкІышт. ЕджапІэм кьакІохэрэр общежитием идгъэ-тысханхэ фае. Джырэ уахьтэ ныбжыкІэ 20 е ащ нахьыбэ Іэкыб хэгъэгъу кытшыным тыфэхьазырп.

— *Общеситиуеу шгуштыкІа-*

Тыркуем кыкІыгъэ ныбжыкІэхэмрэ кІэлэгъаджэхэмрэ.

гъэхэр нахьыбэ хьунхэу гугъапІэ шгушІа?

— ГъэцкІэжыкІы Іофхэр зыг-рэхэм ащедгъэжыагъх. УапэкІэ уг-лэ зыхьукІэ, кьыдэплыгътэн фаер бэ. Мыгъэ тштагъэхэр илээси 5 общежитием чІэсыштых. КьэкІошт илээсым тштэгъхтэми общежити-ем псэупІэ кьащыфедгъотышт.

— *2012-рэ илээсым универси-тетым тхьапша шгуштэ-штыр?*

— Нэбгырэ 20-м кьышыкІэ-штгъэ. Студентэу тштэхэрэм яфэІо-

фашІэхэр дэгъоу дгъэцкІэнхэм тыпылгышт. Общежитием ехы-лэгъэ Іофыгъохэр кьэзыгъэхы-лэхэрэм ащыц Краснодар краим, нэмыкІ шьолыркхэм кьарыкІыгъэу тиеджапІэ нэбгырабэ зэрэщеджэ-рэр. ЗэкІэми общежитием чІыпІэ шгушты ашІоигъу.

— *Хьазрэт, егъэджэ Іофы-гъохэр, сэнэхьатэу кьыхахьыш-хэр, нэмыкІхэри уинэплэгъу итыхьа?*

— Іоф адэзышІэшт кІэлэгъа-джэхэр дгъэнэфагъх. ШІэныгъэу

зэрагъэгъотырэр шІэныгъэм шгушІэшт. Пашо Фатимэ дунэе гъэсэныгъэмкІэ факультетым иде-кан. Зэхэцэн пшгъэрылгъэу фэт-шыгъэхэр дэгъоу егъэцкІэх.

Бээр зэрагъашІэ

Блэгъожь Хьазрэтэ Пашо Фа-тимэрэ егъэджэ Іофыгъохэр зэ-рагъэпсыхэр кьытфалотагъ, етІа-нэ Іэкыбым кыкІыгъэ ныбжы-кІэхэм нэуасэ тафэхьугъ. Тыркуем ипсэупІэхэу Бигэ, Аданэ, Болу, Сакарие, нэмыкІхэм кьарыкІыгъэ ныбжыкІэхэр кафедрэм ипашэу Аульэ Фатимэ ригъаджэхэзэ, еджапІэмэ талукІагъ.

Мэшэлахь. КІэлэ ищыгъэх, нэгъушІох. Урысыбзэр зэрагъашІэ. УпчІэхэм джэуапхэр урысыбзкІи, адыгабзкІи кьаратыжыых. ЕтІа-фыр зы кІалэм кьышти, уры-сыбзкІэ пхьэмбгъум гушылэгъхэр тыритхэгъх.

— КІэлэ Іушых, сэнаушыгъэ ахэлъ. Сыдми еджэнхэу кьэкІуа-гъэхэп. КысыэдІух, — еІо Аульэ Фатимэ.

— Лъэкъ Іофыгъохэм, иску-ствэм, литературэм ащытэгъэгъуа-зэх, — лъэгъэкІуатэ зэдэгъушы-Іэгъур Пашо Фатимэ. — «Налмэ-сым» иконцерт зыфагъэхьазыры, музейхэр зэрагъэлэгъуштых. Ед-гъэджэрэ ныбжыкІэхэр Адыгэ Республикэм ищыІэныгъэ хэт-щэгъх. Яхэку кьэкІожыгъэхэу зэрэщеджэхэрэм гушІуагъо ха-гъуатэз псэунхэу тэгугъэ.

«ШІэныгъэр тгъдэ шыІэми лыыкІу» зыфэпІошт гупшысэр зыдаІыгъэу еджэныр рагъэжыа-гъэш, ямурад кьадэхьунэу Тхьэм тафэлъІу.

Адыгэ кьэралыгъо университе-ти Іэкыб хэгъэгъумэ кьарыкІыгъэ тильэпкьэгъухэр аштагъх. Ахэр зэрэджэхэрэми шгуштыдгъэгъо-зэшт.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Кьэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КьыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэкъ ІофхэмкІэ,
Іэкыб кьэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
кьэгъухэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи кьэбар жъу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэшыІэр:**
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкІыжэ зы-
хьыр секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэІоры-
шІанІ, зэраушыа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кьыхиу-
тыхэрэм мышып-
кьагъэу кьахафэ-
хэрэмкІэ кьэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кІыжэ ахы. Кьа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажэхэр-
рэмрэ яепІыкІэ
зэтемыфэн ылъэ-
кІышт. Гъэзет-
еджэхэм кьыт-
фагъэхьэрэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкІи кьэ-
зытхыгъэхэм
алэкІдгъэхьа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4383
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2842**

Хэутыным
узыщыкІэтхэнэу шгыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

ФУТБОЛ. КЫМЭФЭ ЕШІЭГЪУХЭР

Гугъэр зыми чІинагъэп

Мыекъуапэ футболымкІэ икІымэфэ зэлухыгъэ зэнэ-кьокъу командэ 57-рэ хэлажъэ. ЕшІэгъухэр респу-бликэ стадионэу «Юностымрэ» ЦКЗ-мрэ ащэкІох. Апэрэ купым хэтхэр тхьаумафэм зэдешІагъх. Калининград, Краснодар, Москва хэкум, Ставрополь, Ростов-на-Дону, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Къэбэртэе-Бэлъкьарым, Шъачэ, Новороссийскэ, Адыгеим, нэмыкІхэм кьарыкІыгъэ фут-болистхэр ешІапІэхэм ащызэнэкьокъух.

Футболыр зикІасэхэу Парла-ментым идепутатхэр, министр-ствэхэм якъулыкъушІэхэр, еджа-кІохэр, лэжэкІо кьызырыкІохэр бэ хьухэу стадионэу «Юностым» щытлэгъугъх.

— Адыгэкъалэ тыкыкІыгъ, — еІо Уджыхьу Байзэт. — Футбо-лыр тшІогъэшІэгъон кьодыеп, тищІэныгъэ шыщ хьугъэ. Зы-сэплыхьэш, Пэнэжыкьуае, Краснодар, Улапэ, Хьакурынэ-хьаблэ, нэмыкІхэм кьарыкІы-гъэхэу футбол ешІэгъумэ яплы-рэр макІэп. Адыгэкъали стади-онышхо шагъэпсы. Тиресубли-кэ спорт псэуальэхэр зэрэщашы-хэрэм ишІуагъэкІэ физкультурэм пыщагъэхэр нахьыбэ мэхьух.

ЕшІэгъухэм якІэуххэр

«Чыгушъхь» — «Ошъ-тен» — 5:1, «Мыекъуапэ» — МГТУ — 0:1, «Улап» — «Шагъдый» — 0:4, «Квант» — «Урожай» — 2:6.

«Чыгушъхь» шешІэхэрэ Вадим Лучиньмрэ Кьонэ Амир-рэ тІорытІо, Александр Нарт-ковым зэ «Ошъутенэм» икьэлап-чъэ Іэгуаор дадзагъ. ЕшІэгъухэм «Мыекъуапэмрэ» МГТУ-мрэ яззІукІэгъу имэхьанэкІи кьахэ-тэгъыш. Опыт зиІэ футболист-хэр командэхэм ащешІэх. Гьонэ-

жыкьо Азэмагъ гупчэм кьыши-убли, нэбгыритІу кьызыринэкІыгъ. Кьэлапчъэу метри 10-м нахьыбэкІэ зыпэчы-жэм лъэшэу дауи, хьагъэм Іэ-гуаор ридзагъ. Зэнэкьокъум апэрэ чІыпІэр кьышыдэзыхыштыр кьэшІэгъуаеми, МГТУ-р, «Мые-кьуапэр», «Чыгушъхь» анахь лъэшхэм ахэтэлыгътэх. Ащ дакІоу, «Урожай» командэ дэгъоу зэ-рэщытыр тэшІэ. А. Ушенин, С. Мирошниченкер, нэмыкІхэри футболист ІэпІасэх, бэкІэ уащы-гугъы хьушт.

Улапэ ифутболистмэ ешІэгъур ашІуахыгъэми, кьэтыубыхэрэп. Гуэтыныгъэ ахэлъ, неущрэ мафэ яІ. Пэунэжэ Азамат япашэу яІэ-пІэсэныгъэ хагъахь. «Урожа-им» ифутболистхэу Хьабэчыр Рустамрэ Денис Павловымрэ щэрышэ «Квантым» икьэлапчъэ Іэгуаор дадзагъ. «Шагъдым» ифутболистхэу Кьохъужь Рус-там, Вадим Балабановым, Игорь Жегулиным, Сергей Мальцевым зэрызэ «Улапэм» икьэлапчъэ Іэгуаор дадзагъ.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

ЯтІонэрэ купыр

«Газпром» — «Динамо» — 2:2, «Джокер» — «Звезда» — 3:1, «Лавина» — «Фышт» — 6:2, МГТУ-2 — «Нарт» — 2:1, «Картонтара» — «Спорт-мастер» — 3:4, «Радуга» — УВД — 2:3, «Факел» — «Зэкьошныгъ-94» — 3:2, «Ханскэр» — «Кавказ» — 1:5. Зичэзыу ешІэгъухэр тыгъэ-гъазэм и 3-м яІэштых.

Сурэтым итыр: МГТУ-м ше-шІэрэ Гьонэжыкьо Азамат ухьумагъохэм алэкІыкІы.